

KONFERENSIYA

**“ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMINI
RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN
KREATIV G’OYALAR,
TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”**

@bestpublication | | Street: Alisher Navoiy

FARG’ONA 2021

«BEST PUBLICATION»

Ilm-ma’rifat markazi

“ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA
QARATILGAN KREATIV G’OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”
MAVZUSIDAGI 28-SONLI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ON-LINE
KONFERENSIYASI
MATERIALLARI TO‘PLAMI
15-DEKABR , 2021-YIL

28-SON

“DEVELOPMENT OF A MODERN EDUCATION SYSTEM AND CREATIVE
IDEAS FOR IT, REPUBLICAN SCIENTIFIC-PRACTICAL ON-LINE
CONFERENCE ON "SUGGESTIONS AND SOLUTIONS"

15-DECEMBER 2021

PART-28

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

doi digital object
identifier

Google
Scholar

CYBERLENINKA

Ushbu to‘plamda “Zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish va unga qaratilgan kreativ g’oyalar, takliflar va yechimlar” mavzusidagi 28-sonli Respublika ilmiy-amaliy on-line konferensiyasiga kelib tushgan tezis va maqolalar o‘rin olgan.

Mazkur ilmiy-amaliy on-line konferensiyada zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish jarayonida innovatsion ta’lim texnologiyalarini joriy etish va loyihalashtirish, integratsion ta’limni rivojlantirishda yo‘nalishlar bo‘yicha kreativ g’oyalar, takliflar va yechimlarni amalga oshirish maqsad qilib olingan. Mazkur Respublika ilmiy-amaliy on-line konferensiya materiallaridan OTM professor-o‘qituvchilari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari va umumta’limmaktabo‘qituvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, ilmiy xodimlar, iqtidorli talabalar hamda shu sohada ilmiy ish olib borayotgantadqiqotchilar foydalaishlari mumkin.

Eslatma! Konferensiya materiallari to‘plamiga kiritilgan maqolalardagi raqamlar, ma’lumotlar haqqoniyiligiga va keltirilgan iqtiboslar to‘g‘riligiga mualliflar shaxsan javobgardirlar.

TAHRIRIYAT

Bosh muharrir

*Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD*

Mas'ul muharrir

*Yusufjonov Quyoshbek Komiljon o'g'li
Farg'ona davlatuniversiteti*

Mas'ul kotib

*Xasanov Tursunali Xaydarali o'g'li
Marg'ilon shahar 11-umumiy o'rta ta'lim maktabi o'qituvchisi*

Nashrga tayyorlovchi

*Qobilova Saidaxon Muahhamdjon qizi
Farg'ona davlatuniversiteti
Salomov Shoxabbos Nozimjon o'g'li
Andijon Davlat Tibbiyot Instituti „, Davolash ishi “ fakulteti talabasi*

Tahrir kengashi a'zolari

Mo'minov Qobiljon Qodirovich

Fizika-matematika fanlari doktori professor

Sultonali Mannopov

O'zbekiston xalq artisti, professor

Tuychiyeva Inoyat Ibragimovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori

Nikadambayeva Hilola Batirovna

*Uzbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar
universiteti, Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent*

Pirimov Akram Pirimovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, dotsent

Shodiyev Furqat Davranovich

*Navoiy davlat pedagogika instituti, Texnika fanlari nomzodi,
Dotsent*

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Otaqulov Fozil Sobirovich

Geografiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Aslanov Xakimjon Ro'ziboyevich

*FarDU, Harbiy ta'lim fakulteti Umumqo'shin tayyorgarligi
sikli boshlig'i, podpolkovnik*

Karimov O'lmasbek Umaraliyevich

FarDU o'qituvchisi

Mamatqulov Muzaffar Odiljon o'g'li

*O'zbekiston Yoshlar ishlari agentligi Farg'ona viloyat
boshqarmasi bo'lim boshlig'i*

Arslonov Zarifjon Zokirjon o'g'li

*Imom Moturidiy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi yetakchi ilmiy
xodimi*

Zaparov Abduqaxxor Abdumalikovich

*Andijon davlat universiteti Umumtexnika fanlari kafedrasida professori
texnika fanlari doktori*

**“ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN KREATIV G’OYALAR,
TAKLIFLAR VA YECHIMLAR” MAVZUSIDAGI 28-SONLI RESPUBLIKA ILMIIY-AMALIY ON-LINE
KONFERENSIYASI**

<i>BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIGA SAVOD O'RGATISHNI ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA TASHKILLASH</i>	
Toshmatova Yulduz Astanaqulovna <i>YORDAMCHI MAKTABLARDA ONA TILI DARSLARIDA KO'RGAZMA QUROLLARDAN FOYDALANISH</i>	348
Abdullayeva Feruza Gapirovna, Tursunova Xolida Abdurahmon qizi <i>BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIK AMALLARNI O'RGATISHNING INNOVATSION USULLARI</i>	350
Ataquziyeva Salima Rahmatullayevna, Zuhridinova Feruza Qayumjanovna <i>ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA MA'LUMOT MAZMUNINI MODDIYLASHTIRISH DARAJALARI</i>	353
Axunjanova Iqboloy Xusniddinovna, Abdullayeva Dilrabo Najmidinovna <i>BOSHLANG'ICH SINIF ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQ KO'NIKMALARINI O'STIRISH</i>	355
O'rolov Davronbek, Rahmatullayeva Yorqinoy <i>ABDURAHMON JOMIYNING DINIY-FALSAFIY G'OYA VA QARASHLARINI TARIX DARSLARIDA O'RGANISH</i>	358
Mamatova Aziza <i>BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING AHLOQIY FAZILATLARINI SHAKLLANTIRISHDA SHARQ MUTAFAKKIRLARINING QARASHLARI</i>	361
Abdullayeva Nafisaxon Abduraufovna <i>BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA AXLOQIY FAZILATLARNI SHAKLLANTIRISH UCHUN AXLOQIY SUHBATDAN FOYDALANISH</i>	363
Замилова Римма Рамильевна, Аметов Тимур <i>ПАДЕНИЕ ЗАПАДНОЙ РИМСКОЙ ИМПЕРИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ЗАПАДНУЮ ЕВРОПУ</i>	365
Parmanova Sevara Altinbekovna <i>O'QISH DARSLARINI TASHKIL ETISHDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA VA KOMPETENSIYALARDAN FOYDALANISHNING SHAKLLARI</i>	368
Олимова Хадяхон Махаммаджоновна <i>ТЕРМИНЫ РОДСТВА КАК ОБЪЕКТ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОГО АНАЛИЗА</i>	371
Jo'rayeva Sabohat Rashidovna <i>BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUVCHILARNI HUSNIXATGA O'RGATISH</i>	374
Арипджанова Нодира Файзуллаевна <i>ШАҲАРҲУДУДЛАРИНИ ОБОДОНЛАШТИРИШ ВА КўКАЛАМЗОРЛАШТИРИШ</i>	376
Арипджанова Нодира Файзулла қизи <i>ШАҲАРЛАРНИ КўКАЛАМЗОРЛАШТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ</i>	383
Xodjayeva Saida Qodirovna <i>MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLANING RIVOJLANISHIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR</i>	389
Qaxxarova Feruza Xoshimovna <i>MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASASI TARBIYACHISINING JAMIYATDA TUTGAN O'RNI</i>	392
Jumaqulov Temur Salimjon o'g'li <i>XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BUXGALTERIYA XISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TASHKIL ETISH VA UNI TAKOMILLASHTIRISH</i>	395
Холмирзаев Хуршид Накибиллаевич <i>“ИНСОН САЛОҲИЯТИ” ИЖТИМОИЙ МУАММО СИФАТИДА</i>	398
G'aniyev Zafar Usanovich Mangitov Bahodir Shermuxammatovich <i>XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY INVESTITSİYALAR HISOBI VA TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH</i>	401
Jumaqulov Temur Salimjon o'g'li <i>XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BUXGALTERIYA XISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TASHKIL ETISH VA UNI TAKOMILLASHTIRISH</i>	404
Qochqorova Zulfizar Abduxamid qizi Obidjonov Holmurodjon Olimjon o'gli <i>“TO'Y” KONSEPTINI VERBALLASHTIRUVCHI PAREMIOLOGIK BIRLIKLARINING QIYOSIY TADQIQI (INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA)</i>	407
Sobirova Sabohat Qodambayevna Abdullayeva Laylo Baxtiyorovna <i>“РУССКОЕ НАРОДНОЕ ТВОРЧЕСТВО”.</i>	410

“ИНСОН САЛОҲИЯТИ” ИЖТИМОЙ МУАММО СИФАТИДА

Холмирзаев Хуршид Нақибиллаевич

Андижон давлат университети таянч докторанти

Ўзбекистон Республикаси Президентининг инсон тараққиётига қаратилган Фармонлари ва Қарорлари ва ҳукуматимиз томонидан бу борада қабул қилинаётган дастурлар инсонга ва унинг салоҳиятини ривожлантиришга йўналтирилган, деб айтиш мумкин. Чунки инсон ва унинг фаолияти тарихни, жамиятни ҳаракатлантирувчи кучи, инсон салоҳиятининг даражаси жамият тараққиётининг суръатларини белгилаб берувчи асосий омиллардан биридир.

Жамиятга алоқадор ҳар қандай масала инсон ва унинг салоҳиятига алоқадор. Инсон ижтимоий тараққиётнинг субъекти ва ҳаракатлантирувчи кучи. Унинг салоҳият даражаси жамият тараққиётини белгилаб берувчи асосий омилларидан бири ҳисобланади. Иккинчи томондан, жамиятнинг иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий, маданий-маърифий, илм-фан, таълим, санъат ва бошқа соҳаларининг тараққиёти ва бунинг натижасида юзага келаётган имкониятлар инсон салоҳиятининг ҳам юксалиш даражасига таъсир кўрсатади. Инсон салоҳиятини ўрганишнинг долзарб масалага айланиши бир қатор масалалар билан боғлиқ:

- жамият тараққиётида инсон омили ролининг тобора ортиб бораётганлиги;
- “инсон салоҳияти” тушунчасини ижтимоий-фалсафий таҳлил этишнинг зарурати;
- инсон салоҳиятининг юксалиб бориш, ўзгариб бориш ва тараққий этиш динамикасини ўрганиш зарурати;
- инсон салоҳиятининг шакллари, тузилиши ва моҳиятини илмий- фалсафий таҳлил этиш зарурати ва бошқалар.

Инсон салоҳияти муаммосини ўрганишга бағишланган адабиётларнинг таҳлили шуни кўрсатадики, ҳозирги кунда инсон салоҳияти асосан инсоннинг иқтисодий салоҳияти нуқтаи назаридан ўрганилмоқда. Бу борада Ўзбекистонда амалга оширилган бир қатор тадқиқотларни айтиш мумкин. Ўзбек олимлари томонидан инсон салоҳиятини ўрганиш бўйича бир қатор тадқиқотлар амалга оширилган. Хусусан, Ш.Г.Акрамова, Б.Ш.Усмонов, М.Қ.Қодиров, Ж.Д.Элтазаровларнинг тадқиқотларида инсон салоҳияти инсон капитали, инсон тараққиёти масалалари таҳлил этилган [1].

Инсон салоҳияти муаммосини ҳал этиш борасида инсон муаммосининг ўзи мураккаб эканлиги, унга ҳам биологик, ҳам ижтимоий мавжудот сифатида қараб, унинг иқтисодий, сиёсий, психологик, илмий-интеллектуал, социологик, аксиологик, диний-ахлоқий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда ёндашув зарур. Инсон салоҳиятининг динамикаси ва тенденцияларига эътибор берсак, жамият тараққиётига мос равишда унинг мунтазам ортиб бораганини кўрамай. Инсон салоҳияти фақат жамиятнинг иқтисодий эҳтиёжини қондирувчи куч сифатида ёки бир иқтисодий ишлаб чиқарувчи манба сифатида қаралмаслиги, аксинча, инсон салоҳияти жамият

тараққиётининг муҳим омили, нафақат иқтисодий, балки инсоннинг маданий-маънавий потенциали сифатида намоён бўлиши ҳам назарда тутилиши лозим. Демак, инсон салоҳиятини ўрганишнинг муҳим йўналишларидан бири унинг моҳиятини фалсафий таҳлил этишдан иборат.

Таниқли файласуф олим Қиёмиддин Назаров инсон салоҳиятига қуйидагича таъриф беради: “ Салоҳият – у ёки бу вазифани ижобий хал этиш учун субъектнинг фойдаланадиган ички асосларга, куч-қувватга, имкониятга эгаллигини англатувчи фалсафий категория; истеъдоднинг бир тури бўлиб, инсоннинг муайян тарзда ўз илҳомини қабул қилишга тайёрлангандан сўнг юз берадиган сифат. Бу тушунча алоҳида инсон, ижтимоий гуруҳ, жамият, давлат ва башариятга нисбатан ишлатилиши мумкин. Инсонга нисбатан қўлланилганда салоҳият унинг муайян фаолиятни бажариш учун ақлий, маънавий ва психофизиологик хусусиятларини қамраб олиши тушунилади. Юксак ақл, истеъдод эгалари салоҳиятли кишилар дейилади” [2]. Кўришиб турибдики, олим “инсон салоҳияти” га фалсафий категория сифатида қарайди. Демак инсон салоҳияти таркибий қисмини ташкил этувчи компонентларни ҳам фалсафий муаммо сифатида қараш мумкин экан.

Т.В.Калинина инсон салоҳиятини ўрганиш учта жараён: инсон салоҳиятининг шаклланиши, реализацияси ва унинг бошқарувини таҳлил этиш орқали амалга оширилади, деб ёзади ва унинг кўп даражали эканлигини таъкидлайди: биринчи даражада инсон салоҳияти субъектга нисбатан биринчи даражада ташқи ва ички, генетик хусусияти бўйича иккинчи даражада табиий ва сунъий: экологик, иқтисодий, биологик ва маънавий ва учинчи даражада биологик потенциал субстрат ва функцияга ва маънавий салоҳият эҳтиёжлар ва қобилиятга бўлинади. Салоҳиятнинг асосий турларига иқтисодий, экологик, биологик ва маънавий турлари киради [3].

Инсон салоҳияти унинг жамиятда маълум мақсадга қаратилган бирор ижтимоий фаолиятни амалга ошириш учун имконияти, манбаси, ресурсининг йиғиндисини англатади. Инсон салоҳиятининг хусусияти давр руҳидан келиб чиқади. Жамият тараққий этиб боргани сари инсон салоҳияти ҳам албатта, ривожланиб боради. Уни жамиятда реализация қилиниши муаммоси юзага келади.

Ижтимоий таълимотлар жамият тараққиётида инсоннинг роли, унинг яшовчанлиги ва тарихий жараён қўйиши мумкин бўлган талаблар ва чақириқларга жавоб бера олиши масаласини ўрганишга уринган. Тарихий жараённинг амалга ошуви давомида субъектив омил турган ва унинг роли мунтазам ошиб борган. Бу ижтимоий ҳодисанинг марказида албатта, инсоннинг ривожланиши масаласи турган. Ўз навбатида инсоннинг ривожланиши унинг потенциалига алоқадор. Шундай қилиб, субъектив омил ролининг ортиб боришини унинг потенциали белгилаб беради.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Акрамова Ш.Г. Инсон капитали: моҳияти ва уни ўрганишга ёндашувлар, Иқтисод ва молия / экономика и финансы № 10, 2011
2. Назаров Қ. Жаҳон фалсафаси қомуси. I. А-Н Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти, Маънавият нашриёти 2019. – Б.82

Konferensiyaning maqsadi:

Professor-o‘qituvchilar, talaba-yoshlarni jamiyatda olib borilayotgan ijtimoiy-siyosiy jarayonlardagi rolini kuchaytirish, innovatsion g‘oyalarni amalga oshirish va takomillashtirish, shuningdek yoshlarning intellektual salohiyatini rivojlantirish va rag‘batlantirish kabi ustuvor vazifalarini amalga oshirish hamda mazkur yo‘nalishda ilmiy tadqiqot ishlarini faollashtirish, yoshlarimizning ma‘naviy immunitetini kuchaytirish, ularning bo‘sh vaqtini mazmunli o‘tkazishda

5 ta muhim tashabbus muhim ahamiyat kasb etadi.

BOSH MUHARRIR:

Maqsudov Ulug‘bek Qurbonovich

MAS‘UL KOTIB:

Xasanov Tursunali Xaydarali o‘g‘li

*Marg‘ilon shahar 11-umumiy o‘rta ta‘lim maktabi
Ma‘naviy va ma‘rifiy ishlar bo‘yicha direktor o‘rinbosari*

NASHRGA TAYYORLOVCHILAR:

Xasanov Nurmuhammad Xaydarali o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti

Yusufjonov Quyoshbek Komiljon o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti

Salomov Shoxabbos Nozimjon o‘g‘li

*Andijon Davlat Tibbiyot Instituti
„Davolash ishi“ fakulteti talabasi*

“Zamonaviy ta‘lim tizimini rivojlantirish va unga qaratilgan kreativ g‘oyalar, takliflar va yechimlar” mavzusidagi 28-sonli respublika ilmiy-amaliy online konferensiyasi materiallari to‘plami, 15-DEKABR, 2021-yil. – Farg‘ona shahri: BestPublication, 2021. – 413 b.

Success
Business

Customer
Management
Standard
Development
Consistency
Business
Optimal

Innovation
Branding
Solution
Marketing
Analysis
Ideas
Success

